

DELAVSKA POLITIKA

Uredništvo in uprava:

Maribor, Ruška cesta 5, poštni predal 22, telefon 2326.
Podružnice: Ljubljana VII, Zadržni dom — Celje, Delavska
zbornica — Trbovlje, Delavski dom — Jesenice, Del. dom.
Rokopisi se ne vračajo. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo.

Izhaja svako sredo in soboto.

Naročnina za Jugoslavijo znaša mesečno 10 Din, za ino-
zemstvo mesečno 15 Din.

Malih oglasov, ki služijo v posredovanje in socialne namene
glasstva ter nameščencev, stane vsaka beseda 50 para. De-
bela tiskana beseda stane Din 1.—. Malih oglasov trgovskega
značaja stane beseda Din 1.—. V oglašnem delu stane pe-
titna enostolpna vrsta D. 1.50. Pri večjem številu objav popust.
Čekovni račun: 14.335. — Reklamacije se ne frankirajo.

Štev. 25.

Sobota, 26. marca 1932.

Leto VII.

Ob bridkih dnevih.

Grozovita je socialna borba, ki je objela civilizirani svet. V tej borbi, ki jo vsiljujejo delavstvu močnejše tajne sile, si skuša vsakdo razlagati vzroke in posledice po svojem znanju in po svojem mišljenju. Vsakdo razmotriva o bodočnosti in o nepričakovanih dogodkih, ki ga rešijo smrtne more. Taka je narava človeška. In prav ima vsakdo, ki misli, kaj pa sedaj?

Velikonočni prazniki so tu; običaj je, da se praznikov veselimo. Kako se naj teh praznikov veseli, kdor je že teden dni, mesec dni, več mesecev brez kruha? Kako? Prazniki mu še bolj grene življenje in zopet ga objame nejevolja, nestrpnost, morda celo jeza. In kdo ve, kakšne misli se mu porajajo v njegovih izčrpanih možganih? Misli, misli, težke misli!

Poznamo vse to gorje in neutešljivo iskanje po izhodu iz mizerije.

Ali tudi ob teh težkih dneh je naša sodružna dolžnost ne le, da svoje trpeče tovariše podpiramo moralno in materijalno, kolikor moremo s svojimi skromnimi močmi, marveč tudi, da jim najiskrenejše priporočamo in jih prosimo, da ostanejo zvesti svoji organizaciji. Misli posameznika so morda lepe, stoinsto ali pa tisoči posameznih različnih misli so pa le igračka v rokah nasprotnikov. Misel je organizacija, organizirana misel uveljavlja prej ali slej svoje želje in svoje probleme. Organizirana misel je le v organizacijah, zato je vsakogar dolžnost, da tudi v najhujši bedi ostaja zvest njej in jo krepi v miselnosti in moči.

O različnih stvareh šepeta danes javnost. Te stvari naj delavstva nikar ne motijo. Zaveden delavec mora vedeti, da velika dela vrše le dobre, solidne in zavedne organizacije, ki uravnavajo svojo taktiko po danih prilikah in po svoji moralni moči. Organizacije so visoka šola delavstva; v njih se delavci uče praktično voditi boj za svoje socialne pravice. Mišljenje organizacije in nje delo mora biti za vsakega delavca in nameščenca sveto. Nihče ne sme dirati v to svetišče delavske solidarnosti, če noče postati izdajalec, ki ruši smotreno sodelovanje delavstva v organizacijah.

Za velikonočne praznike želimo vsemu delavstvu to trdno prepričanje in zavest, da pride čas, ko se bo bogato obrestovalo. Samo ena misel nam mora biti sveta: Organizacija in neporušljiva solidarnost!

To bodi geslo vsemu delavstvu!

Pred mirom na vzhodu.

Težave za pomirjenje naraščajo.

Mednarodna komisija je prišla v Sanghaj. Japonci in Kitajci so pripravljani za sklenitev miru. Japonci izmenjavajo svoje čete, kar pomeni, da še ne pričakujejo miru. Na Japonskem narašča fašizem, dočim se širi na Kitajskem boljševizem. V Mandžurijo, ki je postala samostojna, pošilja Japonska vojaštvo, ker so se Kitajci uprli novi vladi. Proti japonskim nakanam hočejo nastopiti tudi ruske oblasti in zbirajo vojne sile na meji Mandžurske ob reki Amurju. Vrhovno poveljstvo kitajskega vojnega sveta je prevzel zopet Čankajšek, ki hoče kitajsko vojaštvo popolnoma reorganizirati. Mednarodna komisija bo mogla povoljno pospeševati mir le, če se ne povečajo notranji spori.

Jeseniške tovarne stoje.

Kdaj se bo pričelo z delom, nihče ne ve.

Že od 15. marca dalje je ustavljen obrat. Dnevi beže in tedni potekajo. O zopetni vzpostavitvi obrata pa ni čuti ničesar, kar bi dalo vsaj malo upanja, da bodo ti težki dnevi za jeseniške kovinarje in njihove družine kmalu končali.

Kranjska industrijska družba zahteva posojilo od Narodne banke. Narodna banka je pa menda že lani dovolila večji kredit zavodu, pri katerem odločujejo isti gospodje, kakor pri jeseniški, in sicer precej velik znesek. V Beogradu so deputaciji to tudi povedali.

Že precej prej, preden je Kranjska družba ustavila obrat, je naročila neka firma razmeroma veliko blaga pri družbi pod istimi pogoji kakor doslej in je pogoje izpolnila. To pot je pa družba izjavila, da izvrši naročilo le proti takojšnjemu plačilu. Iz tega sledi, da je obstojal že dalje časa namen, da se obrat ustavi in izvede ob tej priliki — regulacija delavskih in nameščenskih plač, neglede na pomanjkanje kredita.

Razvada se je uvedla v delavskih vrstah, da pošiljajo številne in pogoste deputacije v Beograd in večinoma na iniciativo podjetnikov. Če je že deputacija potrebna, zadostuje majhna deputacija. Kadar gre za delavske interese, naj jo pošiljajo delavci, če pa gre za podjetniške, naj jo pošiljajo podjetniki. V zadnjih letih se je pa uvedel običaj, da podjetniki uprezajo delavce, da bi podjetjem izposlovali razne koncesije. V Beogradu v takih primerih ne morejo ukreniti nič posebnega, dasi so deputacije drage, in tudi vsaki deputaciji sicer obljubijo, da bodo storiili, kar bo mogoče, a obenem tudi vedno povedo, da je krivda krize na strani naše industrije. Znano je, da ne znašajo pri nas mezde niti 50 odstotkov predvojne paritete. Povsod so boljše plače, vsaj po industrijskih deželah in vendar so izdelki dražji kakor inozemski in kljub temu, da so zaščiteni z visokimi carinami. Oči-

vidno je torej, da industrija priračunava k običajnemu dobičku še carino v dobiček. V tekstilni industriji, kjer so prav slabe plače, plačuje industrija svojim delavcem in delavkam približno toliko na plačah, kolikor znaša popust države na carini za uvoz surovin. To je najlepši zgled gospodarstva naših gospodarskih krogov.

Jeseniški kovinarji.

V tovarni se opravljajo nekatera reparaturna dela. Prihajajoča naročila se izvršujejo na Savi in Javorniku. Do popolnega sporazuma v zadevi kolektivne pogodbe med podjetjem in organizacijo še ni prišlo. Zaupniški zbor SMRJ je dal zadnja navodila za sklenitev kolektivne pogodbe; sedaj je v razpravi načrt novega delovnega reda.

Denarja Din 500.000 posojila za podpore še ni. Na urgenco deputacije, s s. Jeramom na čelu, v Beogradu je bilo le tej obljubljeno, da se bo še pred prazniki nakazalo denar za podpore. Vesti o uspehih gg. župana in župnika z Jesenic, ki sta bila tudi v Beogradu, se pretiravajo na škodo stvari in ljudi zavaja na lahkomišljenost. Njune uspehe se ne more podcenjevati, vendar so nekatere vesti, ki krožijo po Jesenicah, neresnične in opozarjamo, naj se delavstvo ne vdaja iluzijam, da ne bo bridko razočarano, ker dvomimo, da bi imenovana gospoda dala povod za razširjanje raznih vesti o denarnih podporah, katere da bo prejelo vse delavstvo.

Delavska deputacija iz Beograda je prinesla zagotovila vseh instanc, da se bo delavstvu pomagalo. Kar se pa kredita tiče, katerega zahteva podjetje, pa so njihove informacije porazne. Glavna naloga delavske organizacije je zaščita delavstva. Torej vsako lahkomišljenost na stran! Izrabljanje jeseniške krize v politične namene pa bomo znali preprečiti, da bo prešel apetit vsakomur, ki ga dosedaj še ima. Kdor hoče pošteno in resno, vsak dobrodošel. Pomagaj, pa ne bodi svetohlinec!

Trboveljska družba se pogaja z vlado.

Vse zavisi zopet od izida teh pogajanj.

Med vlado in Trboveljsko družbo se vrše pogajanja za večjo nabavo premožga za državna podjetja. Trboveljska premožkopna družba stavi pa pretirane zahteve v zmislu naročila Zveze rudarskih podjetnikov. Ministrstvo železnic zahteva, da se cene sorazmerno drugim cenam znižajo. Podjetniki pa bi to radi zopet valili na delavce in nočejo popustiti v cenah. Pogodba še za april ni podpisana.

Če pomislimo, kako je Trboveljska valorizirala svoj delniški kapital in modernizirala svoj obrat, da premož producira ob mnogo manjših produkcijskih stroških ter da tu zadaj tiči še Zveza rudarskih podjetnikov, potem nam mora biti jasno, da je prevelika delavska kriza v premožovnikih — špekulacija sistema.

Prav podobna »kriza« nastopa ravno sedaj močnejše v nekaterih rudnikih v južnih delih države.

Znamenje dobe!

O tiskovni cenzuri.

Notranji minister napoveduje omiljenje.

V proračunski razpravi v senatu je govoril minister za notranje stvari dr. Srškić o tiskovni cenzuri. Povedal je, da v zmislu določb z dne 6. januarja cenzure sploh ni. Režim je hotel preprečiti z ostrostjo proti tiskovni svobodi državi in narodu škodljivi tisk. Vlada se pa že bavi z mislijo, da omili cenzuro. Minister priznava, da je s tem postopkom prizadet tudi tisk, ki ima dobre namene in zastopa dobro stvar.

Ta zmisel imajo daljša ministristva izvajanja.

Bolgarska in Jugoslavija, Dr. Ninčić je izjavil bolgarskemu dopisniku, da je zblizanje in pomirjenje med Jugoslavijo prav tako potrebno, kakor pomirjenje med Francozi in Nemci. Sporazum med Jugoslavijo in Bolgarijo je vprašanje miru in reda na Balkanu. Mnogo je zaprek sporazuma in dolga je pot, toda geografski in politični položaj zahteva v interesu obeh dežel, da se nastopi dolga pot sprave.

Senator Gustav Habrman umrl.

V Pragi je dne 22. t. m. popoldan umrl senator Gustav Habrman za oslabele srca v 69. letu starosti.

Habrman je bil med najjačimi poborniki socialno-demokratskega delavskega gibanja na Čehoslovaškem. Celo meščansko časopisje priznava, da je bil Habrman važen pojav v srednjeevropski politiki. V bivšem avstrijskem parlamentu je bil Habrman podpredsednik kluba čeških socialnodemokratskih poslancev ter je bil zlasti hud nasprotnik trhle Avstrije, ki ga je v mladosti preganjala in izganjala iz kraja v kraj.

Rojen je bil Habrman dne 24. januarja 1864 v Češki Třebovi. Na Dunaj je prišel že s 15. letom kot izučeni stružarski pomočnik ter stopil v delo. Kot dvajsetletni mladenič je bil obsojen zaradi veleizdaje na štiri leta ječe, ki jo je prebil v Steinu ob Dunavu. Po odsluženju kazni je potoval v Pariz za dve leti in od tam v Zedinjene države, kjer je preživel osem let kot delavec in časnikar. V svojem 33. letu se je vrnil domov na Češko ter ustanovil socialnodemokratsko stranko, ki je danes druga najmočnejša stranka na Čehoslovaškem. Naselil se je v Plznu, kjer je prevzel izdajo socialnodemokratskega dnevnika »Nová Doba«. Leta 1907. je bila v Avstriji uvedena splošna volilna pravica in Habrman je postal poslanec v avstrijskem parlamentu, kateremu je pripadal do razpada Avstrije 1918.

Po prevratu je poslala socialnodemokratska stranka Habrmana v narodno skupščino, ki ga je izvolila za naučnega ministra na Čehoslovaškem. Vodil je to ministrstvo v prvi Kramařevi vladi in na to še v dveh republikanskih vladah svojega sodruge Tusarja od 15. septembra 1920. Leto dni kasneje je prevzel v Beneševi vladi ministrstvo za socialno skrb (od 15. sept. 1920 do 26. sept. 1921). Isto ministrstvo je oskrboval tudi v Švehlovi vladi od 7. okt. 1922 do 28. marca 1925. Jeseni 1925 ga je pri parlamentarnih volitvah izvolila stranka za senatorja, kjer je bil predsednik socialnodemokratskega senatorskega kluba.

Habrman je ustvaril v naši republiki šolsko podlago za demokratični razvoj države. Kot minister za socialno skrb je pozivil stavbstvo, uvedel je invalidno in starostno zavarovanje ter izdal zakon o socialnem in kulturnem standardu, kar je predvsem njegova velika zasluga za delavstvo. Delavstvo je izgubilo z njim neumornega sodelavca, splošnost pa avtoriteto, ki je znala s svojim demokratičnim značajem čuvati dobre mednarodne odnose in demokracijo v republiki.

Habrman je postal kot preprosti delavec s svojo pridnostjo in samozabrazo praktični politik in delavec v delavskem gibanju.

Ne milost — dolžnost!

Gospodarska kriza in nezaposlenost sta zli posledici napačnega gospodarskega sistema. Če bi se vršila produkcija in delitev sadov dela med vse človeštvo, to je, če bi imelo užitek od sadov dela vse človeštvo, tedaj bi bilo življenskih potrebščin za vse dovolj. In čim več delovnih ljudi je, tem več je sadov dela, ker nam jih narava nudi še vedno dovolj in preveč. Preobljudenost torej ni vzrok krize.

Dokaz temu je, da še sedaj uničujejo ogromne množine blaga in pridelkov ter razen tega omejujejo in ukinjajo obdelovanje zemlje, da se ne bi preveč znižale cene. Pa ne le, da življenske potrebščine uničujejo v velikanskih množinah, marveč tudi zemlje ne puste obdelovati in ne kopti rude, potem, ko so si osvojili zemljo in rudnike. Sistem torej želi, da ne bi bilo na razpolago dovolj življenskih potrebščin, če so pa, jih uničuje ali jih ne pusti pridelovati.

Nezaposleni delavci, delavke in nameščenci so vsa dobra ustvarili, pridelali, in se jim zabranjuje užitek teh, ker jim odreka gospodarski sistem pravico do dela, dasi imajo moralno pravico do njih, ki so nagromadeni v tej ali oni obliki v zalogah in skladiščih, v imetju itd. To navajamo zaradi tega, ker se danes zopet na dolgo in široko naglašajo s strani gospodarskih in drugih krogov takozvana dobrodelnost — karitas, ki tukaj ni ne logično in ne moralno na mestu. Nezaposleni so delali za družbo in nakupičili blago. Sedaj pa prihajajo zastopniki prav tistih krogov, govoreč, da je potreba predvsem poziviti dobrodelnost.

Dobrodelnost je močna beseda, ki sega globoko v srce v sistemu vzgojenim, neimovitim siromašnim slojem. Siromak zato tudi da za dobrodelnost mnogo več kakor more, čim se imovitejši otesajo takih nadležovanj z drobtinicami.

Toda neoziraje se na vsa ta dejstva, je dobrodelnost poniževalna oblika preskrbe za vse one, ki s svojim delom rede in vzdržujejo družbo.

Ena najmočnejših delavskih organizacij, ki že tudi trpi zaradi krize in vzdržuje svoje nezaposlene po eno leto, je prav sedaj uvedla poleg rednega prispevka za nezaposlene prispevek 25 Din na teden v ta namen, ker se boji, da bo nezaposlenost še naraščala. To je storila organizacija sama, ker stoji na stališču, da je miloščina za nezaposlenega delavca ponižujoča.

Vse delavske organizacije zaradi prenizkih mezd delavstva ne morejo čuvati svojih članov za slučaj nezaposlenosti za daljšo dobo, toda, če so delavci slabše plačani, so tem več ustvarili za sistem in družbo, kar zopet le potrjuje našo tezo, da imajo nezaposleni pravico do zadostne preskrbe in da je dolžnost družbe, da za nezaposlenim potrebne življenske pomočke v užitek z obveznim zavarovanjem.

Pojasniti smo hoteli s tem razmotrivanjem načelo, ki ga predstavniki gospodarskega sistema nočejo priznavati, dasi je naravno in logično.

Rajši pitajo svoje sočlane družbe z dobrodelnostjo in miloščinami ter ubijajo s tem v njih ponos človečanstva.

Doma in po svetu.

Dr. Marinković o zunanji politiki. V senatu je govoril zunanji minister o jugoslovanski politiki z ozirom na inozemstvo. Govoril je o treh problemih: o razorožitvi, reparacijah in podunavskem sporazumu. Vojske razorožiti ni mogoče, ker je najboljša jamstvo za mir in varnost, čeprav država nima militarističnih namenov. Glede reparacij je rekel, da država ne more sprejeti Hoovervega moratorija. Glede podunavskega gospodarskega sodelovanja je rekel, da bodo tozadevne konference gotovo rodile rezultate, ki bodo ugodno vplivali na ureditev Podunavja.

Vlada o krizi delavstva in nameščencev. Vlada priznava v poročilu, ki je lancirano v časopisje, da je treba zaščititi delavce in nameščence, ki so doslej pravzaprav nosili glavno breme krize in so bili njih prejemki v zadnjih štirih letih ponovno znižani. Parlamentu je bil predložen konkreten predlog, predvsem glede draginje stanovanj in tudi glede cen, ki ne odgovarjajo sedanjim prilikam. Vlada namerava izdati zakon za pobijanje draginje — v obliki odločne borbe proti oduševanju. Tako poročajo listi. Ureditev cen in znižanje obrestne mere so pomočki, o katerih sklepajo prvi interesenti in je silno težavno uspeti z namenom. Žitni monopol je imel tudi dober namen, pa ni uspel. V takih stvareh je potrebna javna kontrola.

Odpušteni železničarji so poslali dne 22. t. m. k banski upravi deputacijo sedmih članov, ki naj intervencira v zadevi 285 odpuščenih železniških nameščencev. V deputaciji so bili zastopniki iz Ljubljane, Maribora, Pragerskega in Zidanega mosta ter Rakeka. Pozneje se je zglasila deputacija pri železniškem direktorju dr. Borku, ki je obljubil, da bo nujne pomoči potrebne odpuščenec zopet sukcesivno sprejemal v službo, čim bo prilika.

»Brezboštvo«, »Slovenec« članek o »Brezboštvo« z dne 22. t. m. je pa klasičen. »Prvi vzrok gospodarske krize in vsega zla je brezboštvo. In to ne brezboštvo v dušah, ker tega je primeroma malo; marveč govorimo o brezboštvo, v obličju, ki ga kaže danes vsa zemlja.« In še mnogo, mnogo nelogičnih trditvev ima za drugo. Vprašamo pri tem »Slovenec«: Kaj je brezboštvo? Kdo je brezbožnež? Kajti »Slovenec« toliko in povsod operira z besedo in morda tudi s pojmom »brezboštvo«, da nam definicija že ni več jasna. Ali je morda že vsakdo oni, ki ne hodi v cer-

kev, k spovedi, k procesijam itd., dalje oni, ki ni naročen na »Slovenca« in sorodne mu liste »brezbožnik«?! Ali kdo je to? Ali je pojem »brezbožnik« enak onemu »brezverec«?! Dvomimo: saj se »brezverstvo« širi večinoma v proletarskih vrstah in ti nemaniči pač menda niso prvi vzrok krize in vsega zla! Njihova beda, brezposelnost in trpljenje, pa celo morda včasih brezverstvo so pa posledice te »krize in vsega zla«? Saj so po našem in še marsikoga mnenju ravno oni, ki hodijo mnogokrat k maši, ki darujejo samostanom, cerkvam, kongregacijam itd., često težke tisočake, ki se često trkajo na prsi: »mi smo verni katoličani, oziroma kristjani«, krivi, da je kriza, in oni so uredili, vodili in pripravljali današnji gospodarski in družabni red v nered in v kaos. Saj med bogatimi, kapitalisti, »privredniki« ni dosti brezvercev. Morda je več hinavščine — in so proletarci odkriti, tudi de jure brezverci, oni pa samo de facto, torej v resnici — ne pa po priznanju. In kdo in kaj pa je vzrok, da brezverstvo-brezboštvo tako napreduje, zlasti da de facto napreduje? Ako se »Slovenec« zaveda tega, naj najprej odstrani vzroke za to brezboštvo, posledice bodo odstranjene same. In vzroke bo našel doma! Rusijo in Španijo tako rad očita. V Rusiji so gospodarili prej njegovi daljnji sorodniki po Kristu, v Španiji pa njegovi ožji sorodniki po Vatikanu s špansko inkvizicijo vred. Gotovo je vzrok v njih samih, zakaj so se v obeh državah predvsem nižji sloji tako radikalno obrnili od Carigrada in Rima — saj kapitalisti so še poleg. Ako pravi »Slovenec«, da je »brezboštvo« orodje ruske in španske revolucije, zakaj bi to ne moglo ostati cerkvi, ako bi se na primer ravnali po Kristusu tudi v dejanjih, ne samo v besedah?! Koliko energije bi bilo manj porabljene itd., itd. Naj »Slovenec« vse to prerešeta, potem bo kmalu videl, koga naj »tisti duh« najprej »prekvasi«, saj menda pozna prečvor, »da smrdi riba pri glavi«. Ko glava ne bo več smrdela, ne bo smrdelo telo — izginil bo vzrok in posledice. Pa tudi dogem več ne bo — nego svobodna misel in volja. S-s.

Kriza. Imamo pravzaprav dve krizi. Gospodarsko in socialno krizo. Gospodarski krizi je vzrok špekulacija, oziroma neuvidevnost gospodarskih krogov, kakšne posledice utegne imeti igrakanje s človeštvom. Gospodarstvo je moralna last cele družbe, to je, gospodarstvo mora služiti celi družbi. Ker pa ne služi, ker se gospodarstvo ne uredi sporazumno in z razumevanjem v tem zmislu, nastaja socialna kriza,

Položaj steklarskih delavcev.

Znižanje kategorijskih mezdnih postavk za 34,22 odstotkov.

V steklarski industriji delo še vedno počiva. Kakor smo že zadnjič poročali, je podjetje med tem predložilo nov načrt kolektivne pogodbe, ki je zadel med delavstvom na splošno negodovanje in izzval tudi demonstracijo delavstva pred tovarniško pisarno v Hrastniku.

Podjetje je sicer skušalo javnosti dopovedati, da so govorice o nameravanemu znižanju plač za 30 odstotkov pretirane, vendar pa podjetje s tem svojim pojasnilom ni prepričalo niti enega steklarja. V steklarski stroki so uvedene takozvane kategorijske mezdne postavke. V tovarni se izdeluje okoli 3000 predmetov, ki so razdeljeni v 18 kategorij. Za določeno število predmetov določene kategorije prejme steklar izplačano odgovarjajočo mezdno po kategorijski mezdni razpredelnici.

Ta pa izgleda tako-le:

Kategorija	Kat. mezdne postavke predlog tovarne	stari tarif	Razlike manj v %
1.	80	96	16.66%
2.	75	96	21.87%
3.	70	96	27.08%
4.	65	96	32.29%
5.	65	91	28.57%
6.	65	100	35.—%
7.	70	115	39.13%
8.	70	120	41.66%
9.	80	120	33.33%
10.	80	125	36.—%
11.	85	135	37.03%
12.	100	150	33.33%
13.	110	175	37.14%
14.	65	110	40.90%
15.	65	115	43.47%
16.	75	120	37.50%
17.	80	130	38.46%
18.	95	150	36.66%

Potemtakem bi se mezdna postavka znižala za celih 34,22%.

S tem pa podjetje še ni zadovoljno. Zato predlaga začasno ukinitve dopustov (začasno je zelo raztegljiv pojem). Doslej je imel delavec od 2 do 5 službenih let 6 dni in od 5 let naprej 8 dni dopusta.

Tako torej izgledajo kalkulacije naše tovarne. Mi trdimo ponovno, da zaslužek dveh tretjin delavstva ne znese več kot 15 do 30 Din na dan!

ki goni milijone ljudi v bedo in obup. Vprašanje je, če bodo milijoni mogli prenašati to gorje.

Kdor potrebuje okrepljena, posebno pa, kdor je zaposlen v zaprtih prostorih, ta se zanesljivo varuje z jačanjem mišic in kit, kakor tudi s pospeševanjem krvnega toka s Fellerjevim Elsafluidom, tem preizkušenim domačim sredstvom. Poskusna steklenica 6 Din, dvojna steklenica 9 Din povsod. Po pošti 9 poskusnih ali 6 dvojnih ali 2 veliki specialni steklenici 62 Din brez daljnih stroškov pri lekarnarju Eugen V. Feller, Stubica Donja, Elzatrč 383, Savska banovina.

Pomorski sporazum med Francijo in Italijo. Francoska vlada namerava predlagati Italiji mornariški dogovor za Sredozemsko morje. Predlog bazira na temelju, da Francija ne sme imeti več vojnih ladij v Sredozemskem morju kakor Italija.

Svetilni plin bo nestrupen. Dunajska občina dela poizkuse v svoji plinarni, da odzame strup svetilnemu plinu. Poizkus v malem se je posrečil. Sedaj se pripravlja občina na

Izkoristite ugoden nakup ostankov v **TEKSTIL-BAZARJU v Mariboru / Ostanki, meter po Din 6.—, 7.—, 8.—, 9.— in 10.—.**

Angelo Cerkvnik:

ROSA.

(Povest.)

— Ne smeva se več videti, Bojo. Rosa je tako čudežno lepa in tako dobra. Lahko ti ne bo pozabiti name, vem, a ob njej ti bo trpljenje olajšano.

Bojo je stiskal zobe, zadrževal dih; jok ga je davil.

— Zdrava, Tanja, pesem mojega srca!

Zbežal je.

Prihodnji večer sta se Bojo in Rosa že peljala domov.

Molčala sta.

Noč je bila nepopisno dolga. Vlak je brzel preko brezkrainih planot, kolesa so pela svojo ritmično pesem udarcev, kakor da neviden kladivar potrkuje z ogromnim batom ob mrtvo železo, iskre iz lokomotive so se spletle v široko grivo, ki je valovala v noči kakor griva ognjenega leva...

Oba sta zrla skozi okno v temo, tja daleč čez obupno ravne poljane in sta sklepala svoje srčne račune.

Oba sva zvezana, je premišljeval, Bojo, oba, Tanja in jaz. Dokler živi njen mož in dokler živi — Rosa...

Stresel se je... Ni dokončal misli... Misel na Rosino smrt ga je prestrašila. Pogledal jo je. Tudi Rosa ga je pogledala. Ali se ni v njenem očesu zalesketala solza? Ali mu ni iz oči preči-

tala njegove misli? O, kako je mogel na to možnost sploh pomisliti? Da bi ta lep, bel obraz postal — nič, da bi se te oči, ki bi bog ne mogel lepših imeti, ta silen simbol božjega v življenju, nenadno pogreznil v prah in pepel, se spremenile v tisoče in tisoče brezpomembnih atomov... O, ne, ne...

In vendar ga je ta misel kljub vsemu uporno, nasilno preganjala, preganjala ga je z neko bolno stanovitnostjo... Refren je bil vedno isti... dokler Rosa ne bo umrla... Jezno je udaril z nogo ob tla, da se je Rosa zdrznila.

— Bojo?

— Nič, Rosa... kakšne čudne misli... in grdel!

— Ni potrebno, da bi mi pravil! Čutim jih, slutim jih in se bojim — zate!

Bojo se je skušal pogrezniti v smrt svojih misli, čuvstev...

Rosa je vztrepetala...

Sklenila je svoj račun! Saj je tako poredkoma cincala. Bila je skoraj vsekdar odločna.

Še vedno je trdo verjela, da bo Bojo tehtal njeno ljubezen, da bo tehtal vrednost dveh ljubezni ter naklonil svoje življenje močnejši. Nič čudnega ni, če je verjela, da je in mora biti njena ljubezen močnejša. Bila je trdno prepričana, da je ni na svetu ženske, ki bi mogla ljubiti kogarkoli tako, kakor je ona ljubila Bojo. In morda ni imela docela neprav. Prepričana je bila, da miče Bojo zgolj okus neokušene jabolka, zgolj seksus, da bo po okušenju sladkosti tega jabolka spoznal vrednost prave ljubezni.

Sklenila je, da bo dala Boju priložnost vsa-

kodnevnega in možnost povsem nemotene občevanja s Tanjo.

Ko sta se vrnila v svoje tiho stanovanje, sta dobro občutila razliko med prejšnjim in sedanjim življenjem. Ločil ju je globok prepad. Blizu sta si bila in vendar daleč, ljubila sta se in vendar sta bila drug drugemu v napotje. Živela sta v nekem nenavadnem razmerju, ki je povzročilo stalen strah pred srečanjem, stalno bojazen pred srečanjem pogledov, brezumen trepet pred trenutkom, ko sta si zjutraj ponudila ustne in obližaten poljub.

Na videz je vladala med njima tiha, otožna harmonija. Njune besede so bile spokojne, nekoliko prevljudne in preveč parfimirane. Kljub vsemu pa nista mogla zakriti muke medsebojnega trpinčenja.

Včasih sta se nepričakovano in skoraj hlastno razšla in zaplakala vsak v svoji sobi.

Rosa je še vedno upala. Svoj sklep je odložila le za skrajni primer.

Bojo vse noči ni spal. Slonel je pri oknu in zrl v ponočno samoto mestne ulice.

Zakaj ga mučim, se je spraševala Rosa, mar sem ob pamet? Kaj imam od njega, takšnega, kakršnega? Ali ne morem svojega sklepa izvršiti? Sem mar res tako samoljubna, grda, bojazljiva, da mislim le nase?

Ah, na koga naj mislim, če ne nase? Ali ni Kristus rekel: Ljubi svojega bližnjega kakor samega sebe? Mar ni ljubezen do samega sebe postavila za merilo vsakršne ljubezni vohče?

Sofizem, grd sofizem...

Saj Kristus ni tako mislil...

Nabirajte člane

za Cankarjevo družbo. Za 20 Din dobi vsak član 4 lepe knjige.

obsežnejši poizkus. Nestrupeni svetilni plin bi imel velike prednosti.

Cehoslovaška tekstilna industrija za Podunavje. Cehoslovaška tekstilna industrija razpreda svoje tovarne v podunavskih državah. Zato se izreka češka zveza tekstilcev za gospodarsko zblizanje podunavskih dežel, ker bi potem lažje čuvala interese industrije v teh državah. Zveza obenem zahteva, da se prej uredi v teh državah finančni položaj.

Hitler toži prusko vlado. Pruska vlada je začela rigorozno postopati proti nacionalnim socialistom s preiskavami in konfiskacijo orožja. Hitler je zaradi tega vložil tožbo pri državnem sodišču, češ, da je policijska akcija proti stranki v nasprotju z državno ustavo.

Francija nabavlja maske proti strupenim plinom. Francosko vojno ministrstvo je naročilo ogromno število mask proti strupenim plinom. Nabaviti hoče v bodočih dveh letih še nove, da jih bo imela 50 milijonov. V slučaju potrebe dajo vojaška skladišča in Rdeči križ na razpolago maske civilnemu prebivalstvu. Razen tega si more vsakdo kupiti masko v lekarni ali drogeriji za ceno 85 Din.

Ali je Japonska nevarna Rusiji? Pod tem naslovom prinaša »Reichenberger Zeitung« zanimiv članek od O. Corbacha v Berlinu, iz katerega citiramo ta-le zaključni stavek: »Nevarnost, ki preti beli rasi od boljše vizma, mora obledeti pred drugo hujsko nevarnostjo, ki ji preti od japonskega imperializma. Nasprotja med rasami, ki so v svojem kulturnem boju hodile cela tisočletja različna pota, so končno mnogo globlja, kakor pa samo »razredna nasprotja« v okviru skupnosti enega naroda, ki ima v splošnem vendar skupno in enotno zgodovinsko tradicijo, kakor jo posedujejo pripadniki bele rase med seboj.«

Amerika ne prizna nove mandžurske vlade in izjavlja, da smatra Mandžurijo slej ko prej za integralen del Kitajske.

Zedinjene ameriške države in naseljevanje tujcev. Gospodarski odbor senata v Zedinjenih državah je sprejel zakon, s katerim se zabranjuje naseljevanje ljudi v Zedinjene države. V političnih krogih menijo, da zakon ne dobi večine v parlamentu (kongresu).

Požar je uničil univerzitetno knjižnico v Johannesburgu v Južni Afriki. Zgorelo je 30.000 knjig in več zbirke.

Bedastoče okultistov in spiritistov. Za to vrsto ljudi ni več skrivnosti v vsemirju. S svojimi mediji so okultisti že do najmanjših podrobnosti raziskali vse znane planete in v tem izdatno prehiteli zvezdoslovce, ki še danes o Marsu in Veneri ne vedo bogve kako mnogo. Kakor rečeno, je treba poslati kakega medija v transo in vrla dušica vam na pripravna vprašanja natanko opiše rastlinstvo, živalstvo in celo človeštvo na raznih planetih. Vendar vse to še ni niti omembe vredno. Vse dalje je prodrla s svojimi mediji neka tvrdka, ki se imenuje »prvi strokovni laboratorij za izdelovanje magično-okultnih priprav na astralno znanstvenem temelju«. Ta dolgi naslov, ki ga živ človek ne razume, nosi tvrdka, katere oglašuje se čitajo v raznih okultističnih listih. S svojo astralsko znanostjo tvrdka objavlja vernim spiritistom parfume, izdelane iz cvetic, ki rastejo, cveto in diše na Marsu, Veneri in celo na solncu. Kakor je stvar bedasta, vendar kaže, da le ni dovolj neumna, da bi se ne našli okultisti, hrepenci po astralnih parfumih. Dišave s solca so krepke in trpke, vonj cvetk z Marsa vzbuja domišljijo in napravi človeka duševno elastičnega, Jupiterove esence pa poživijo in osvežijo človeka in mu dajo bogato inspiracijo, parfemi z Venere pa vsebujejo opojnost posebno vabljljega značaja. Pri naročilu mora vernik navesti dan in mesec rojstva, glavno pa je, da naročilo plača vnaprej v dobri zemeljski vrednosti.

SLABOST, UTRUJENOST

izčrpanost, prevelika občutljivost, so pogosto samo posledice pomanjkljive cirkulacije krvi. Tu se zmeraj dobro obnese masaža s Fellerjevim Elsafluidom, preizkušenim domačim sredstvom in kozmetikom. Poskusna steklenica 6 Din, dvojna steklenica 9 Din povsod. Po pošti 9 poskusnih ali 6 dvojnih ali 2 veliki specialni steklenici 62 Din franco pri lekarnarju Eugen V. Feller, Stubica Donja, Elzatrč 383, Savska Banovina.

Članska zborovanja Konzumnega društva za Slovenijo, okrožja Maribor.

Muta: V soboto, dne 2. aprila 1932 ob 19. (7.) uri zvečer v gostilni g. Neže Dobnik.

Maribor: V nedeljo, dne 3. aprila ob 9. uri dopoldne v gostilni Fridau, Pobreška cesta.

Tezno: V nedeljo, dne 3. aprila ob 3. uri popoldne v gostilni Jelen.

Sv. Lovrenc: V nedeljo, dne 3. aprila 1932 ob pol 9. uri dopoldne v gostilni Koder.

Ptuj: V ponedeljek, dne 4. aprila ob 15. uri popoldne.

Pragersko: V ponedeljek, dne 4. aprila 1932 ob 10. uri dopoldne v gostilni Slavinec.

Maribor.

Hišnim posestnikom ni všeč resolucija, ki jo je sprejel zadnji shod najemnikov. Kakor so objavili tuk. dnevnik, je baje društvo hišnih posestnikov vložilo protest proti temu, ker je policijski zastopnik na shodu sploh pripustil sprejetje, zlasti točke 10. resolucije, v kateri se baje grozi s protizakonitimi sredstvi, ker bi se s tem res ogrožal obstoj sedanega družabnega reda. — Ubogi hišni lastniki, kako jih je že pretresla sprejeta resolucija! Kako hudo bo šele, kadar se bodo povsem prebudili najemniki ter se uprli protizakonitim in oteruškim najemnikom, katere zahtevajo gotovi hišni lastniki za stanovanja in poslovne lokale. V pomirjenju jim lahko zaupamo, da revolucije zaenkrat še ne bo, pač pa se bodo najemniki poslužili zakonitih sredstev v dosegu svojih pravic, ki jim kot državljanom pripadajo.

Občni zbor živilskih delavcev. V nedeljo, dne 20. t. m. se je vršil v društvenem lokalu dobro obiskan občni zbor strokovne organizacije živilskih delavcev v Mariboru. Iz poročila o društvenem delovanju, katerega so podali ss. Rakuša, Schundtner, Bratuša itd., je razvidno, da je bilo delovanje društva v minulim letu zelo živahno. Mariborska podružnica sama je izplačala nad 22.000 Din brezposelne podpore svojim članom. Dalje je prispevala Din 500 za pomožno akcijo mestne občine in izvršila mnogo intervencij ter posredovanj v prid svojim članom. Občni zbor je nato sprejel resolucijo Strokovne komisije, ki govori proti številnim odpustom kovinarjev, železničarjev in vsesplošni redukciji mezd. Pri volitvah odbora so bili v društveno vodstvo zopet izvoljeni po večini dosedanja odborniki.

Lep vzgled živilskih delavcev. Podružnica živilskih delavcev v Mariboru je v smislu sklepa občnega zbora podarila Din 1000 za tiskovni sklad delavskega tiska. Ta lep vzgled požrtvovalnih sodrugov, ki se zavajajo, kako velikega pomena je delavski tisk za vse delavsko gibanje, priporočamo ostalim strokovnim organizacijam v posenmanje.

Šolski pouk. Po 6-dnevnih velikonočnih počitnicah, ki so se pričele 24. t. m., se začne zopet redni pouk na vseh šolah, dne 30. t. m.

Prijava obrti. Dne 9. marca t. l. je zadobil zakon o obrtih z dne 5. novembra 1931 obvezno moč. Vsakdo, ki opravlja obrt ali poklic, ki spada pod zakon, mora v treh mesecih potem, ko stopi ta zakon v veljavo, prijaviti svoj obrt ali poklic. Imetniki obrtov v Mariboru se pozivajo, da do 9. junija 1932 prijavijo svoj obrt — bodisi pismeno ali ustmeno na zapisnik mestnemu načelstvu v Mariboru. Prijavi je priložiti obrtni list ali koncesijsko listino. Pri gostilnah je priložiti krajevno in osebno pravico. Takse se ne bodo pobirale nobene.

Delavci in nameščenci jedo samo v Javni kuhinji na Slomškovem trgu št. 6.

Pisarne, industrijska podjetja, šolska vodstva, kupujte edino v naši papirnici, Slomškov trg 6.

Hrastnik.

Klofute, ki so se udomačile pri nekaterih gospodih v naši tovarni, s katerimi pri vsaki priliki velikodušno obdarujejo zdaj tega, zdaj onega v steklarni zaposlenega delavca, niso nobeno dogovorjeno plačilno sredstvo, da bi ga delavstvo moralo sprejeti. Na to se opozarjajo vsi, katere morda še roka srbi, s pripombo, da se te vrste boni zamenjajo na sodišču, v kolikor jih ne bi znalo delavstvo lepega dne vnovčiti na licu mesta.

Misijoni. V našo dolino so prišli misijonarji oznanjat pokoro revnemu ljudstvu in ga očiščeavat njegovih grehov. Gospodje so si čas kar dobro izbrali; obupani iščejo tolažbe, tolažiti pa znajo gospodje, pa še ka-

Iz statistike britanskih strokovnih organizacij.

Zlasti je naraslo število ženskih članic.

Nedavno je izdala Velika Britanija (Anglija) oblastveno statistično poročilo o interesantnem stanju celotnega angleškega strokovnega gibanja. V celoti je v Angliji strokovno organiziranih 4.767.000 delojemalcev, od katerih jih pripada 3.744.000 zvezi svobodnih britskih strokovnih organizacij. Okoli en milijon organiziranih delojemalcev, ki ne pripadajo zvezi svobodnih strokovnih organizacij, jih pripada okoli 400.000 strokovnim organizacijam javnih nameščencev, ki so bili prej pri zvezi, sedaj pa ne smejo biti včlanjeni pri zvezi v zmislu zakona, ker so svoj čas konservativci uvedli zakon proti strokovnim organizacijam, da organizacije javnih nameščencev ne smejo biti priključene zvezi svobodnih strokovnih organizacij. Nadaljnih okoli 300.000 strokovno organiziranih članov, ki niso v zvezi, pripada učitelstvu in bančnim nameščencem, ki še ne uvidevajo potrebe, da se morajo delavci in nameščenci združiti k skupnemu boju.

Iz gorenjih števil je razvidno, da v Angliji konfesionalne in druge separatistične organizacije niso znane, ter da je takorekoč vse organizirano delavstvo, zlasti ročno, na stališču svobodnih strokovnih organizacij in so torej vsi očitki v zadnji volilni borbi proti zvezi svobodnih strokovnih organizacij, češ, da ni opravičena nastopati v imenu angleškega delavstva, neutemeljena obrekovanja.

Po posameznih strokah se strokovno članstvo deli takole: 40 odstotkov (od teh 24 odstotkov v kovinski in tekstilni industriji) je zaposlenih v industriji, 24 odstotkov v prometu in kot neizučeni delavci ter 13 odstotkov v rudništvu in sorodnih poklicih. Interesantno je, kako je naraslo število organiziranih žena, katerih odstotek je za 83 večji kakor leta 1913, dočim je število strokovno organiziranih članov v splošnem naraslo od leta 1913 le za 13 odstotkov, kar je pa tudi napredek v dobi težke gospodarske krize.

ko. Vendar pa bi si svojo pot k nam lahko prihranili. Naj bi rajše spreobračali tiste, ki so spreobrnjenja potrebni, katere pa cerkev z vso svojo avtoriteto štiti. — Pri nas ne manjka otrok, ne revščine, ki je največja čednost. Če bi gospodje pridigarji le hoteli, mi bi jim z vsem tem lahko obilo postregli. Vzeli bi si to lahko domov med kloštrske zidove, kjer sta beda in glad neznana stvar. Razdelite imetje med uboge, ko že učite Kristusov nauk! Kdor ima polno malho, naj ohrani zase še prazno besedo. Mi potrebujemo kruha, ne tolažbe, ne besed, ampak dejanj!

»Davek na samce« vprizori dramski odsek »Svoboda« I v nedeljo, dne 27. marca v dvorani Konzumnega društva rudarjev. Komur se hoče smeha, naj pride!

Igro »Pogodba« vprizori dramski odsek »Svoboda« II v ponedeljek, dne 28. t. m. Za polnoštevilni obisk se priporoča odbor.

Trbovlje.

Občni zbor podružnice I. Delavskega kolesarskega društva za Dravsko banovino. Dne 6. marca 1932 se je vršil v Trbovljah 5. redni občni zbor podružnice I. Delavskega kolesarskega društva ob lepem številu udeležencev. Za mariborsko centralo so bili navzoči ss. Košuta, Perko in Lubej. Občni zbor je vodil predsednik s. Goršek. V teku občnega zbora se je predsednik v lepih besedah spomnil smrtno ponesrečene sodružice Justine Lubej, članice mariborske centralne, ki je, kakor znano, na sam ustanovni dan trboveljske podružnice, na vožnji mariborske delegacije v Trbovlje, padla s kolesom na konjskih klancih tako nesrečno, da je kmalu za tem preminula. V počastitev njenega spomina je trboveljska podružnica sklenila odkriti ji spominsko sliko. Z odkritjem spominske slike je bila komemoracija za pokojnico končana. Društvo je sliko izročilo starišem preminule podružnice. — Nadalje je predsednik trboveljske podružnice izrekel predsedniku centralne s. Košuti najiskrenejše čestitke k 30-letnici njegovega

Konferenca steklarskih delavcev v Hrastniku.

Veliko zborovanje steklarskih delavcev.

Dne 18. marca t. l. se je vršila v Hrastniku konferenca steklarskih delavcev, katera je proučila predloge Zedinjenih tvornic stekla. Kakor je javnosti že znano, stoje steklarske tovarne v Paračinu (Srbija) in Sv. Križu pri Rog. Slatini že preko 6 mesecev, v Hrastniku 3 mesece, v Straži pa se le delno obratuje. Zastoj v steklarski industriji je nastal vsled previsokih cen steklarskih izdelkov. Steklarska industrija v naši državi je zaščiten z visoko zaščitno carino, kar omogoča lastnikom te industrije, da drže svojim izdelkom visoke cene, od katerih ne popuščajo.

Plače delavstva kakor tudi akordne postavke za raznovrstna steklarska dela, so bile vedno v povprečju za 10% nižje od plač steklarskega delavstva v Avstriji, Nemčiji, Čehoslovaški itd. Razen tega je podjetje že l. 1931 znižalo mezde za 20 odstotkov. Dve tretjini vsega zaposlenega delavstva dobivata dnevno od 15 do 30 Din, le ena tretjina in to so profesionalisti in specialisti zaslužijo od 40 do 100 Din na dan. Treba pa je vedeti, da je vse delo v akordu, je silno težavno in nevarno in se zaslužijo omenjene plače le tedaj in z velikim naporom, če se producira gotova količina.

Vsako znižavanje plač je nemogoče. Namesto znižavati plače delavstvu, je treba znižati obrestno mero pri naših denarnih zavodih, a plače delavstvu je treba zvišati, da se ojači konzumna sposobnost delovnega ljudstva.

Vsled navedenih konstatacij konferenca steklarskih delavcev zahteva podjetja po znižanju plač soglasno odklanja in pooblašča vodstvo Splošne delavske zveze, da tudi nadalje vodi akcijo, ki naj obvaruje steklarsko delavstvo pred temno bodočnostjo, ki bi nastopila, če bi podjetje svoje predloge uveljavilo.

Isti dan popoldne se je vršil velik shod steklarskega delavstva v Hrastniku. Predsedoval je shodu s. Beutl, govorili pa so ss. Jakomin, Uratnik za Del. zbornico in Haramina kot predsednik SDZJ. Vse referate je delavstvo sprejelo z živahnim odobravanjem.

delovanja kot predsednik društva in mu je obenem v imenu podružnice izročil krasno spominsko plaketo. V novi podružnični odbor so bili nato izvoljeni: Avgust Goršek, predsednik, Kovačič, blagajnik, Zaletel, zapisnikar; odborniki: Arzenšek, Kosmač, Černe, Šramel, Jerman, Očepek, Jamnik, Petretič, Seffer in Boršek; nadzorstvo: Verbajš. — V imenu ostalih delavskih organizacij je želel s. Klenovšek občnemu zboru mnogo uspeha. — Zanimanje za delavski kolesarski sport je veliko in je gotovo, da bo podružnica pod smotrenim vodstvom tudi v prihodnjem društvenem letu živahno in uspešno delovala.

Zalog.

Podružnica »Svobode« je priredila 17. marca t. l. v dvorani A. Plevnika v Sp. Kašlju skioptično predavanje »Novi Dunaj«. Predaval je s. C. Kristan. Za svoja izvajanja je žel burno odobravanje. Želim še več takih predavanj.

Dramatični odsek podružnice »Svoboda« je vprizoril dne 20. marca t. l. veseligoj »Ženitev« v dvorani g. Cirila Požara v Zalogo. Obisk je bil ogromen. — V ponedeljek, 4. aprila t. l. pa uprizori dram. odsek igro »Tekma«, zopet v dvorani g. Cirila Požara. Sodruga prijatelje dramatičnih predstav opozarjamo na krasno predstavo, želeč, da zopet napolnijo dvorano ter s tem pokažejo, da korakamo složno navzgor.

Šiška pri Ljubljani.

Podružnica »Svobode« v Šiški je imela 22. marca 1932 svoj redni občni zbor, ki je lepo potekel. Poročilo odbora je bilo soglasno sprejeto, novi odbor pa je prejel na občnem zboru nove smernice. V odbor so bili izvoljeni sledeči: Jože Berdajs, predsednik, Josip Zor, podpredsednik,

Milan Udovč, tajnik, Štefka Žitnik, blagajničarka, Stane Miklošič, gospodar, Drago Schoss, Vera Intihar, Marina Rohaček, Franc Bergant, Anton Štalc, Ljubomir Antončič, odborniki; Matija Antončič in Franc Šušteršič, nadzornika. Novi odbor naj svoj začetni program uspešno izvede.

Studenci pri Mariboru

Studenški Jožefovski prater ostane odprt tudi čez velikonočne praznike in se s tem nudi mladim in stariim prilikam cenene in prijetne zabave.

Guštanj.

Če se že reducira, potem je treba reducirati tam, kjer to dopuščajo socialne razmere. V naši tovarni na Ravnah je zaposlenih še nekaj takih, ki jih redukcije doslej niso zadele. V mislih imam dva moža, ki posedujeta večji posestvi. Eden ima toliko zemljišča, da ga oddaja v najem. Poleg tega pa še prejema od stanovanjskih najemnikov mesečno po 450 do 500 Din. Obema pa nudi tovarna še postranski zaslužek z nadurnim delom, tako da imata mesečno po 260 do 280 delovnih ur, dočim so v večini obratnih oddelkov vsake nadure ustavljene. Gotovo ni socialno, da imajo ljudje v tovarni zaslužek, kateri bi lahko živeli od donosa svoje posesti. Najmanj pa je dopustno, da taki ljudje lahko naredijo po 32 do 33 šihov mesečno, medtem ko delajo ostali le po 16 šihov in še se jih pošilja na dopust. Nihče ni nenadomestljiv, pa bi se zato tudi dalo dobiti izmeno za one, ki so imoviti in ki še sedaj delajo več kot ostalo delavstvo. To bi bilo namreč tudi pravično. Upamo, da bo to uvidelo tudi vodstvo podjetja.

Meh za smeh.

Zlobno.

»Z Viktorjem si se zaročila? Ali ti je povedal, da sem mu prejšnji mesec dala košaro?«
»Nekaj je namignil — dejal je, da je zadnjič doživel veliko srečo!«

Naši viničarji.

Z občnega zbora Strokovne zveze viničarskih in poljedelskih delavcev ter kočarjev v mariborskem okrožju.

Tudi med viničarji živi organizacijska zavest. Morda bi bilo prav, če bi se o tej stvari v našem časopisu več pisalo, da bi tako tudi ostalo delavstvo izvedelo, da se podeželski proletarijat probuja in organizira v obrambo svojih pravic v svoji svobodni strokovni organizaciji.

Naši viničarji morejo biti nam industrijskim delavcem v marsičem za vzgled. Organizirati armado, ki prebiva raztreseno po naših goricah, člani po ure daleč oddaljeni drug od drugega, to ni lahka stvar in zahteva silne požrtvovalnosti funkcionarjev, pa tudi pri članih mora biti precej organizacijske zavesti, da se te svoje organizacije vedno spominjajo in se je oklepajo.

Zadnje dni meseca februarja se je vršil občni zbor Strokovne zveze viničarskih in poljedelskih delavcev ter kočarjev mariborskega okrožja v Lajtersperku, katerega so se udeležili delegati iz najoddaljenejših krajev Slovenskih goric in občin okoli Maribora.

Zborovanje je otvoril agilni predsednik organizacije s. Ulbl Ivan, ki je podal lepo poročilo delovanja organizacije v preteklem letu. Glavna skrb odbora je bila, pomagati članom do uveljavljanja njihovih minimalnih pravic, ki so jim zajamčene z viničarsko uredbo.

To ni vselej lahko, kajti gospodarji navadno ne spoštujejo zakone, ki govore o delavskih pravicah. Kjer viničar ni z lepa dosegel sporazuma z gospodarjem, tam je morala posredovati organizacija. V nič manj kot 52 slučajih so se vršile takozvane viničarske komisije, ki so razpravljale o spornih zadevah med viničarji in gospodarji. Skoro v vseh slučajih je zmagal viničar, ker je razprava pokazala, da je v pravici. Na ta način se je posrečilo rešiti lepe, čeprav težko zaslužene tisočake za člane, ki bi jih brez organizacije ne dobili nikoli. Skoro vseh teh komisij se je udeležil s. Ulbl in v sledečih občinah: Svečina, Plavč, Št. Ij, Zg. Kungota, Vrhovdol, Dobrenje, Košaki, Krčevina, Št. Peter, Rošpoh, Limbuš, Laznica, Bistrica, Cerknica, Jarenina, Sv. Jakob in Vukovski dol.

Organizacija pa je v tem času vršila tudi humanitarno delo in je v dobi neega leta izplačala precej na bolezenskih, nezgodnih in posmrtninskih podporah, kakor je bilo to razvidno iz blagajniškega poročila s. Hajnca. Članstvo pa je lepo naraslo. Ker je bil zapisnikar s. Rumpf službeno zadržan, je tudi njegovo poročilo podal s. Ulbl. Računski pregledniki so predlagali razrešnico staremu odboru, ki je bila sprejeta soglasno.

V novi odbor so bili potem izvoljeni: Ulbl Ivan, predsednik, namestnik Žunko Anton; Rumpf Franc, zapisnikar, namestnik Škerbot Pavel; Hajnc Leopold, blagajnik, namestnik Fak Ignacij; Had Peter, gospodar. Odborniki: Žunko Anton in Černoga Anton; računski pregledniki: Rumpf Franc, Kopiš Karol in Vudler Janez. Nato so bili določeni še nekateri novi zaupniki: Hajnc za Kamnico, Vudler za Rošpoh, Windisch za Pekre in Koletnik Anton za Sv. Peter.

Po izčrpanju dnevnega reda je govoril s. Eržen o položaju kmečkega in industrijskega delavstva ter o njegovih bojih za boljšo bodočnost.

Zadovoljni s potekom občnega zbora so se člani nato razšli, s trdno voljo, da bodo tudi v bodoče vsak po svojih močeh delovali za procvit organizacije kmečkega delavstva.

Razno.

165 strojev dela zate! »Premalo strojev imamo, ne pa preveč.« Tako pravi dr. C. C. Furnas, profesor na yalskem vseučilišču v New Yorku, v svoji knjigi, ki jo je izdal te dni. Jasno dokazuje, da je neumnost, če se kdo bori proti strojem. Če primerjamo prve početke industrijske (sploh strojne) produkcije, se da statistično dokazati, da so izpočetka opravljale delo tri sile, in sicer ljudje, voda in konji, danes pa je na istem mestu 165 sužnjev strojev, to je, da napravijo 165 krat več, kakor one prve sile. In kljub temu se naš delovni čas ni skrajšal na petinpedeseti del. Tu je očitno računski pomota, ki nas danes tare. Dve poti sta bili, da se

prepreči ta razvoj; ali skrajšanje delovnega časa, obenem z zvišanjem mezd in odbranjem v delu vseh delavcev; ali pa bi bili morali pustiti stroje več delati in poiskati nove pridobitne panoge. Prišle so železnice, parniki in mnogo drugih strojev in končno še elektrika. Delavci so pa delali še vedno 12 ur na dan. Sele v zadnjem času se je jel delovni čas krajšati. In tu, pravi profesor, je edina pot: za delo, ki ga opravljajo stroji in strojne sile, je edini nadomestek skrajšanje delovnega časa. Ni več daleč, ko bo štiri ure dela na dan zadoščalo, pozneje pa tudi tri in dve uri. Da, delo, življenje se mora razdeliti med vse ljudi. Seveda bo nova knjiga profesorja marsikomu neprijetna. In vendar je tako!

Papirnica Ljudske tiskarne
Maribor, Slomškov trg št. 6.

Zbirajte za tisk. sklad!

OTVORITEV TRGOVINE!

Dovoljujem si vljudno opozoriti, da sem otvoril v Mariboru, v Vetrinjski ulici števil. 11

ŠPECIJALNO MEHANIČNO DELAVNICO

za vse vrste šivalnih strojev, dvokoles in gramofonov. Ker imam v zalogi bogato izbiro vseh vrst sestavnih delov, zamorem izvršiti vsako delo hitro in pod garancijo. — Oprajajoč se na svojo dolgoletno prakso v tej stroki, zagotavljam, da se bom potrudil zadovoljiti cenj. odjemalce s točno postrežbo in nizkimi cenami, ter se priporočam za cenjena naročila. — Z velespoštovanjem

RUPERT DRAKSLER
mehanic, Maribor, Vetrinjska ulica 11

Za Veliko noč

Otroške nogavice par	3 50	Trdi ovratniki kom.	8.—
Moške nogavice par	3 50	Mehki ovratniki kom.	5.—
Damske nogavice par	6 50	Samoveznice, svitene	7.—
Damske flor nogavice	10.—	Otroške čevlje la.usnje	
Mrške srajce kom.	25.—	črne, rujave par	24.—
Moške spodnje hlače	15.—	Sandali za otroke par	22.—

kakor tudi vse vrste drugih predmetov po najnižjih brezkonkurenčnih cenah.

EKSPORTNA HIŠA „LUNA“
Lastnik A. Pristernik / Maribor, Aleksandrova 19

Kupujte svoje potreščine pri naših inserentih.

Hranilno in posojilno društvo delavcev v Mariboru

registrirana zadruga z omejeno zavezo
Frankopanova ul. 37, v lastni hiši
Poštni čekovni račun 13.143, podružnica Ljubljana
Telefon števil. 2685

Vabilo k 60. letnemu občnemu zboru

ki se vrši v nedeljo, dne 3. aprila 1932 ob 8. uri dopoldne v Gambrinovi dvorani

Dnevni red:

1. Čitanje zapisnika zadnjega občnega zbora.
2. Predložitev računskega zaključka za leto 1931.
3. Poročilo nadzorstva in odobritev računskega zaključka.
4. Volitve.
5. Določitev najvišjega zneska, do katerega se dajejo posojila in sprejemajo hranilne vloge.
6. Razno.

Peter Brauchardt, predsednik.

V slučaju nesklepnosti ob napovedani uri se vrši občni zbor eno uro pozneje, to je ob 9. uri, pri vsakem številu navzočih članov.

Tivar obleke

Lastna izdelava blaga in podloge nam omogočuje nuditi

TIVAR OBLEKE

za gospode, dečke in otroke najboljše kakovosti po najnižjih cenah!

CENA OBLEK ZA GOSPODE	Din 240.— do 750.—;
ZA DEČKE:	Din 200.— do 330.—;
GAMBETA OD 11 DO 14 LET:	Din 210.— do 270.—;
MORNARSKA OBLEKA OD 3 DO 10 LET:	Din 130.— do 150.—;
OBLEKA ZA OTROKE OD 3 DO 10 LET.	Din 110.— do 270.—;
RAGLAN:	Din 320.— do 650.—;
HLAČE:	Din 90.— do 180.—.

Vrsta
Tek. števil.
Prodajna cena Din Prodajna cena
50
Pazite na gornjo ceno

Obiščite naše prodajalce v Mariboru:

Jakob Lah, Glavni trg 2
in Veletrgovina

H. J. Turad, Aleksandrova c. 7

pa se bodete uverili o resničnosti naših navedb, Prost ogled, ne da bi se sililo k nakupu! Pazite na zaščitni znak in tvorniško ceno:

Pazite se pred ponaredbami!